

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravišstvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Rusija in vojna.

Čeravno dobajajo iz Turčije in iz Rusije sama taka poročila, ki kažejo, da se na obeh straneh silovito pripravljajo za vojno, vendar je vidno, da je pred spomladjo najbrž ne bomo imeli. Turški poslanik na Dunaji je priobčil izkaz, da ima Turčija zdaj uže — 870.000 mož na nogah in sicer v Bulgariji 200.000 mož, v Srbiji in Bosni 100.000, v Hercegovini in proti Črnej gori 50.000, na grškej meji 25.000, v Erzerumu 200.000 mož, drugo v Aziji. Tem številkam, to se ve da, niti turkoljubi ne verjamejo, vendar je to gotovo, da Turčija zbira na smrt in življenje svoje fanatične vojnike. Tudi če jih ima polovico menj, zmirom jih še dovolj, za ozbiljno prelivanje krvi.

Z ruske strani pak čujemo, da se glavni tabor iz Kišineva pomika na jug, da se v Rumuniji delajo od ruskih oficirjev priprave, da je general Ignatiev iz Carigrada šel v Atene, menda Grke pridobiti za občno vojno, — da celo dunajsk vir ponavlja z odločnostjo uže čuveno vest, da miroljubni car misli odstopiti in vojevitemu cesarjeviču nasledniku prepustiti vladanje ruskega naroda, kakor tudi da diplomatizirajo in oprezujoči Gorčakov popusti svoje delo energičnemu generalu Ignatievu.

Če dunajska uradna „Abendpost“ mir prorokuje, ne verujemo jej za bližnjo bodočnost prav nič več, kakor nismo ob svojem času njenemu gospodarju grofu Andrassyju verjeli, ko je ob svojem času v delegacijah trdil, da Srbija in Črna gora ne bosti stopili v boj, a

je nam dejanje precej potem nasprotno dokazalo.

Turčija je pisala Srbiji in Črnejgори, da bi rada mir z njima sklenila. To je pesek v oči Evropi. Turški lopovi in krvoloki se hočejo miroljubne in spravljive, ter človeške izkazati pred Angleži in raznimi sovražniki Slovanstva. Uže v zadnjem listu smo rekli, da ne bodo ničesa dosegli, drugače, če bi Rusija svojo čast in dolžnost pozabila, česar nas v interesu Slovanstva sam Bog obvaruj.

Vsakako je to veliko, za nas Slovane največje in najživotnejše, za to pa najimnetnejše in prvo vprašanje v takem štadiju, da je naravno, če dan na dan o njem govorimo in nas je velika skrb, ali bode prišlo do vrednega in srečnega reševanja.

Sosedje Črnogorcev.

Pod tem naslovom piše tržaška „Edin.“: „Zdaj, ko so oči vse Evrope na jug obrnene, ko se dan za dnevom pričakuje razid prazne konferencije onemogle diplomacije, ko vsak pameten človek ve, da se južno slovanško vprašanje ne reši drugače, nego z mečem, seznaniti hočemo naše bralce s sosednim narodičem Miriditov, ki ima skoraj enak položaj, kakor Črnogorci.“

Črnogorski knez Nikola, kateri hodi po stopinjah svojega umrlega strijca Danila, kateri je prvi temeljni kamen omiki na Črni gori položil, in bil v prijateljske zvezi s sosednimi gorskimi Miriditi za svobodo, katera mora prej ali slej gotovo na jugu zasijati,

enako dela tudi Nikola Njeguš, sedanji knez Črne gore.

Na južnem kraju Črne gore preide se v nekoliko urah gorsko pleme Kuči s še dosti prijetnimi in rodovitnimi dolinami in malimi vasmimi, le nekoliko obraslim gorovjem; tu prebiva krepko in zdravo slovansko ljudstvo, ali ne s tako odličnim značajem, kakor ga nahajamo pri sosednih Miriditih, ker Kuči so se uže večkrat dali rabiti Turčinu za orožje, kar Miriditi še niso nikdar storili.

Miriditi, rod Škanderbegov, vstrajni narod, hrepeneč po svobodi, začeli so posebno pred letom posebno sočutje do Črne gore kazati, ter imajo z dvorom v Cetinji prijateljsko zvezo, kar se je pokazalo posebno ob rojstvu kneževnega nastopnika, ko je došla miriditska deputacija v Cetinje čestitat v imenu svojega plemena črnogorskemu knezu.

Ko je Črna gora začela preteklo leto vojevati na Turčina, računala je z gotovostjo na zvezo Miriditov, o čemer so se v Cetinji dogovori in pogodbe sklepali. Turčija nij zaupala gorskemu ljudstvu, pazila je Miriditov, za varnost in poročstvo držala je njih kneza Prenka v Carigradu ujetega ter poslala v njih gorske vasi obilo vojakov, ki so vsako gibanje uže v kali vdušili.

Turčija je uvidela, da s takim načinom ne more Miriditov pridobiti, niti jih v brzdi držati, sklenola je tedaj to po drugem potu doseči. Izpustila je kneza Prenka s pogodbo, da bode njih gorski rod imel obširno samostalno avtonomno upravo ter jo potrdila s posebnim fermanom (turškim dekretom), po-

Listek.

O starosti „kraljedvorskega rokopisa“.

(Konec.)

Enako pripoved o izpraševanju osode po čarodejih nahajamo v knjigi: „Millon“, t. j. v staročeški prestavi znane potovalne knjige Marka Pola, ki se je tudi imenoval „Million“ ali „Millon“ (Millonus=divitiae mille millia.)

Marko Polo je živel l. 1254.—1324; potoval je 26 let po Aziji, deloma v službi tatarskega kana Kublaja ter je umrl l. 1324. Marko Polovo potovanje je sestavil in spisal pa diktatu in pripovedovanju njega samega njegov prijatelj zadnjih let Rusticiano iz Pize.

Prestavila se je ova znamenita knjiga prav zgodaj v razne jezike in tudi v češčino in sicer, kakor se nam po Gebauerju in Jagić-u natančno dokazuje, po latinskeji prestavi Fra Pipin-a, ki spada v leto 1315.—1320. Ovo staročeško prestavo imadejo hranjeno v muzeji v Pragi in dolgo se je mislilo, da je

kodeks (3. F. 26) prvo delo in to iz 15. stoletja; a dokazalo se je, da nij ta kodeks prvotni prevod, temuč le kasnej prepis prvotnega kodeksa, ki je mnogo starejši.†

V „Millon-u“ se pripoveduje, kako so Tataři poprej bili pod vladarstvom kana „Unchan“ (znameniti duhovnik Janez — pop Jan) kako so se na to osvobodili in si izbrali leta 1187. Džingis-kana vladarjem. Ovi zahteva l. 1200. Unchan-ovo hčer v ženo in ker mu jo zadnji noče dati, se prične boj. Pred bojem si pusti Džingis-kan prerokovati in sicer se nam to sledeče popiše:

„Ko zasliši kralj Chinchis odgovor Unchana (jenž slove pop Jan) zbere veliko vojsko in ide proti kralju Unchanu in se vtabori na velikej planjavi imenom Tanduk... Na to zaukaže kralj Chinchis svojim čarodejnikom in zvezdarjem, naj bi mu povedali, kak konec bi imel boj uzeti.“

Na to vzemo čarodejniki trst in ga po dolzem razkolijo v dva dela (na dve razodeli trst na dli) ki ju položé na tla ter imenujejo en del: Chinchis, drugi: Unchan, in reko kralju: mej tem, ko bomo bogove naprosili,

se bosta ova dva dela bojevala..... in začneta se trsta bojevati dok da se del: Chinchis na del Unchan položi.....“

V navedenej razpravi se nam ona priredba iz „Millona“ poda iz raznih knjig in jezikov, tako iz staročeške prestave, priobčene v Vyboru II. stran 561, iz tekstne izdaje v Recueil de voyages, Paris 1824, katera reprezentuje pravi, po Rusticianu l. 1298 spisani izvirnik, po italijanski prestavi leta 1847. in 1863., po latinski prestavi (Novus orbis, Marci Pavli Veneti de regionibus orientalibus, Basileae.), po nemški prestavi Mich. Herra (Die neue welt; Strassburg 1534) in dr. Tudi učenega Slovenca Hieron. Megisserja prestava od leta 1611 (Lipsia) se vjema povsem.

Razvidno je, da vlada glede onega popisa jako velika podobnost, skoraj bi rekli sličnost mej „Jaroslavom“ in „Millonom“ in ne samo učenemu Gebauerju, temuč vsakemu mirnemu opazovalcu se mora vriniti nehote misel, da se je oni popis o pripovedovanju izvestbe osode vojskine posnel iz staročeške prestave „Millona“ v pesen „Jaroslav“. Nasprotnega

leg tega pa obvezala Miridite, da se merajo v zvezi s Turčijo proti svojim bratom Črnogorcem vojskovati.

Turška vlada je poslala kneza Prenka, kakor ujetnika v Skadar ter ga tam držala, in se nij menila ničesa za obljube in fermane, niti za stare pravice, katere so Miriditi stoletja uživali.

Prvaki ljudstva so sklenoli, da naj se počaka, kaj visoka porta stori. Ko pa so sprevideli, da stvari ne napredujejo, začelo je mej njimi vreti, ali vendar previdni nijso toliko srda kazali, ker so se bali za glavo njih kneza, ki je v Skadru v valijevem konaku ujet bil.

S političnim vedenjem so dosegli na zadnje vendar oproščenje svojega kneza, ki se je povrnil v gorsko svojo državico. Ko je dospel na svoj dom, bil je obledel, ker je glas počil, da so mu Turki zavdali in ga le zaradi tega izpustili, ker ne bode dolgo živel in jim škodovati ne bode mogel.

Miriditi, v katerih vaseh je turške vojske vse mrgolelo, skušali so na vsak način raztrgati verige ter udariti na dušmanina. — Zapti, turški žandarji, so uže tu in tam grozovitosti počenjali, toda mogli nijso vspešnega izida pričakovati in ostalo je pri tem, da so Miriditi vedno pripravljeni, kadar pride ugoden čas, da se izvrši velikanska jugoslovanska stvar.

Knez Nikola nij gledal na trud, niti denar, vrli črnogorski sokoli so delali propagando pri Miriditih, da so jih za svojo stvar dobili. Ker je dežela ubožna, dalo je slovansko srce 30.000 rubljev v ta namen, da se vsaka priprava lažje izvrši; če tudi so ti rublji iz Cetinja, v Miriditsko deželo potovali, nij nam potreba tukaj praviti, od kod so prišli.

Stvar je toliko urejena, da je zveza mej Črnogoro in sosednjimi Miriditi toliko utrjena, da se ničesa več nij bati. Da bi knez Prenek po turškega paše načelih res dal kak oddelek svoje vojske v pomoč Turkom proti Črnigori, nastal bi prepir med njimi in prišla bi gorska državica v veliko nevarnost.

Črnogora je storila toliko, da pri prvi krvavi bitki odloči svojo osodo, ker ima Miridite na svoji strani. Še bolj oddaljeno pleme so Arnavti, kateri so Turčinu na sladke besede verovali in se dali rabiti za boj, če

prav so se pogodili, da se bodo proti Črnogori bili. V zadnjih krvavih bitkah okolo Podgorice in na Kučih pa jih je toliko padlo, da se je njih pleme na peti del zmanjšalo, pod močno pestjo in ostrim črnogorskim nožem. Od tistega časa so Arnavti le še na papirji, kakor v armadi vojaki in tudi oni so začeli omahovati, da je Turčija morala ostale med askre (pešce) uvrstiti, da ne bi ubegnoli; kakor Črnogorci, lahko postavijo od 9 do 10.000 bojnikov v vojno. Ker je pa njih dežela le 5 nemških milj od glavnega mesta Skadra oddaljena, nastaja velika nevarnost za Skadar, toliko bolj, ker bi Miriditi turško vojsko na desnem krilu prijeli in mesto nenadoma napadli ter zedinjeni s Črnogoro naj večje planjave ob skadarskem blatu vzeli.

Miriditov, kakor sosedov Črnogore, omenili smo zato, ker se utegne prej, nego si morebiti mislimo, izvršiti na jugu važno vprašanje, v katerem Črnogora z svojimi sosednjimi zavezniki prvo mesto zavzema. Uže laški „Capitale“ je prinesel o Miriditih pred letom članek omenjaje razna albanska plemena, ter je stvar tako zasukal, kakor bi na jugu vsi sedanji Slovani iz Italije naseljeni bili, kar pa je očitna neresnica, kakor nas uči zgodovina. Da omenimo samo nekaj: o Kučih je omenjeni list razlagal, da so bili lovci, ker se po laški lov (caccia) imenuje itd.

Slovenci! oni so južni naši bratje, kri ene krvi, enega naroda, naj bijejo naša srca v naj ožji zvezi zanje, ki sučejo meče zoper Turka, kateremu je prijatelj le Magjar, a tudi temu politično obnebe, kakor Turku zamrkne, Črnogorce in pa njihove bližnje sode, naj spremlja gorko naše sočutje na vseh bojih.

Ko bode na jugu mileja zarja ustajala, le en glas nastane: od Škipetarov do Urala naj čuva narod majka Slava!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. januarja.

V *državnem zboru* je poslanec dr. Schaffer poročal o zidanji dolenjske ali ljubljanske karlovske železnice. Rekel je da se s Kranjsko glede železnic uže od nekdaj po mačehovsko ravna; južna železnica gre po

malem, najnerodovitnejšem delu dežele — Kranjska je morala leta in leta čakati na drugo železnico, na Rudolfovo, ki gre iz Trbiža v Ljubljano. A ravno dolenjska stran, ki je glede lesa in oglja najrodovitnejša, ki ima se 1000 oralov prvotnega gozda — nema železnice. Navzlic temu je tam uže obrt, ki pa potrebujejo železnice, ako se če ohraniti in napredovati. Tudi toplice so na Dolenjskem, ki uže zdaj marsikoga ozdravijo in o katerih zdravniki pravijo, da bi bile zelo obiskane, ko bi železnica tja šla. Poleg tega je še toča l. 1873 prišla čez te kraje, katerim se mora torej pomoči. Pa tudi s skupno državniškega stališča je ta železnica potrebna; izpolnila bi praznoto med Rudolfovo pa dalmatinsko železnico; treba je dalmatinske proge z drugimi avstrijskimi zvezati, in to bi se z dolenjsko železnico najbolje zgodilo, kajti sicer bi bili za dalmatinske železnice izdani milijoni le za Translitvanijo potrošeni. Najnovejši dogodjaji v iztoku so pokazali, da bi bila ta zveza z dalmatinskimi progami za b r a m b o v j u g u (!) jako potrebna. Stroški bi ne bili veliki. Visokih gora nij, vode in lesa je dosti in železnice burja tukaj ne nadleguje.

Seidlov predlog postave, naj se zabrani prodaja umetnega vina kot naravno vino, bil je od večine zavržen.

Denes so se zopet na *Dunaji* zbrali ministri ogerski in naši in nadaljujejo svoje dolgo in nevaležno dogovarjanje o bankovem vprašanji. Časniki na tej in oni strani Litve si nič vspeha ne obetajo.

Razpuščenje *tirolskega* deželnega zbora je vzbudilo v krogih nemške psevdo-liberalne stranke veliko veselje. Ali če Bog da, to veselje bode kratko, ker valjda „ustavoverci“ ne bodo niti pri novih volitvah pridobili si večine, temuč bodo federalisti še bolj utrjeni izšli iz volilnega boja.

V *ogerskem* zboru je poslanec Helfy interpeliral Tiszo, ali misli ogerska vlada držati samo in izključljivo le ustanovljenja samostalne banke, sicer pa, če te doseči ne more, precej odstopiti od vladanja?

Vnanje države.

Na ruskem *Poljskem* je ruska vlada zopet uvela v srednje šole poljski jezik kot učni jezik. To je veselo, da Rusi začenjajo celo Poljakom ustrezati, ki so tako malo Slovani. To prvo bode dober sad obrodilo mej Poljaki.

Iz *Washingtona* se poroča, da je zbornica zastopnikov sklenila izročiti vprašanje, kedo je pravilno izvoljen za predsednika republike (Hayes ali Tilden), posebnej mešanej komisiji. Torej se bode to vprašanje mirno rešilo.

nij lahko misliti, kajti Marco Polova potovalna knjiga je izvirno delo, katerega prestave so uže koncem 13. in pričetkom 14. stoletja v raznih jezikih bile in nikakor nij lahko verovati, da bi bil Pizanec Rusticiano leta 1298 uže kaj posnel iz kacega kraljedvorskega rokopisa.

Staročeška prestava „Millona“ je iz latinskega teksta Fra Pipina (kakor se nam natančno dokaže) in oni tekst spada v leto 1315 — 1320. Če torej uže oni tekst v leto 1320 spada, tem mlajša mora biti iz njega posneta staročeška prestava in še veliko mlajša pesen „Jaroslav“ in torej tudi mlajši celi kraljedvorski rokopis, ki torej gotovo nij bil sestavljen pred letom 1320, — temveč še le kasneje.

To so vsakako dokazila, ki so prejšnjim mnenjem glede starosti kraljedvorskega rokopisa nasprotna.

O tej sličnosti mej „Millonom“ in „Jaroslavom“ so pred Gebauerjem uže drugi možje pisali; a stvar so nekoliko drugače zasukali in nijso s tako ostro kritiko se na delo

podali ter tudi mirno stališče nekoliko pogršili.

Na oni način n. pr. piše J. Jeriček v svoji antologiji leta 1870 in potrjuje v drugoj izdaji leta 1876 sledeče: „Staročeška prestava „Millona“ je zelo zanimiva in to tudi radi tega, ker je izdajatelj njen gotovo poznal pesen o zmagi nad Tatari leta 1241 „Jaroslav“ imenovano (!), ker je pri popisu čarodjstva, ki je imelo konec boja izvedeti, posnel povest, ki jo nahajamo v „Jaroslavu“ — in učeni

Korinek piše leta 1875: „Čudovito je soglasje onega oddelka, ne samo glede zapopadka, temuč tudi glede besed, z onim staročeške prestave „Millona“, ki izvira iz prve polovice 15. stoletja (!). Iz onega zamoremo slediti, da se je na Češkem v obče dobro in natančno vedelo, kako da so Tatari pred bojem osodo izpraševali, (To zamore vsakako res biti. Pisatelj.) in da je prestavljavcu naša pesen „Jaroslav“ znana bila.

Vidi se iz enega in družega precejšnja površnost, mimo tega, ko imajo Wacel, Jagić, in Gebauer realno stališče.

Zadnji nam svoje mnenje tudi dokaže s preiskavo jezikovnih pojmov in izrazov, tako posebno iz različnosti vrstic:

1. i na dlí trst' černa položichu. Krl. rok.
2. na dvě razdelili trst na dli. Mill.

V prvem verzu se nahaja — kakor mu mora vsakdo pritrditi — velik, silno voden pleonazem, kajti: „černi trst po dolzem položiti“ nij nikakor treba reči, ker ga drugače na nobeden način položiti nij mogoče. V staročeškeji prestavi pa se dobro glasi: „da so po dolzem trst razcepili“ in nij misliti, da bi se bilo po napačnosti drugo iz prvega posnelo, marveč prvo iz drugega itd.

Dovelj se nam dozdeva, kar smo tu glede najnovejšega mnenja o starosti kraljedvorskega rokopisa in to s posebnim ozirom na Gebauerjeve preiskave povedali.

Koncem naj še enkrat podamo imenovane preiskovale temeljiti sklep, ki se glasi:

„Pesen „Jaroslav“ se je kasneje spisala, kot se je Marko Polovo delo v staročeščino prestavilo. Ker je pa češka prestava „Millona“ nedvombeno iz latinskega teksta in sicer iz roke Fra Pipina,

Dopisi.

Iz Celja 27. jan. [Izv. dop.] Celjska čitalnica je napravila dné 24. t. m. veselico s plesom, katere se je udeležilo mnogo občinstva. Obžalovati je, da se nij izvršilo tudi nameravano petje. Veselica bila je sicer jako živahna, vendar pa imam nekaj na srcu, kar se mi vseskozi nij dopadlo. To je namreč premnogo nemške konverzacije v čitalniških prostorih. Slovenščina naj se vendar tam, kjer ima svoj dom, lepše goji. Plesni aranžêr veli nemški (! Ur.) pri plesanju četvorke. Čemu? Nemamo li dovolj slovenskih izrazov? Ali se ne more onih besedic naučiti? Nadejamo se, da se to gorjé odpravi. Čemu potlej slovenska čitalnica? V čitalničnem odboru so od zadnjega občnega zbora gg.: Matevž Kožel, predsednik; Krušič Ivan, podpredsednik; Ivan Gabršek, tajnik; Miha Žolgar, blagajnik; Josip Sever, knjižničar; dr. Štefan Kočever, dr. Jos. Srnec, Boštjan Kregar in Ivan Žuza odborniki. Potem J. Zupančič, Jak. Kobilica in J. Likar namestniki.

Iz savinske doline 26. jan. [Izv. dop.] Pretečenj teden sem se vozil po svojih opravkih v Celje, in mej potom sem v začudenje gledal, da je kamenje, ki se na veliko cesto mej Št. Petrom in Celjem navaža, prav do dobrega z blatom in prstjo namešano. Mislil sem si sam pri sebi: ta cesta je pa res potrebna, da se še od drugod blato na njo navaža, ki uže itak toliko trpi po težkih vozovih, na katerih se premog, apno, deske itd. v Celje vozijo. Saj se še večkrat po leti, pri lepem vremenu blata na njej ne manjka. Čudil sem se pa tudi da naš gospod okrajni glavar kaj tacega trpi, kateremu se vendar ne sme očitati, da bi se premalo brigal za občno blagost.

Te dni sem se zopet po omenjenej cesti vozil in v svojo zadovoljnost sem videl, da morajo cestnarji pri Žavcu na cesti kamenje snažiti. Bistremu očesu okrajnega glavarja se tedaj vendar ta reč nij mogla odtegniti; samo želeti bi še tudi bilo, ko bi se enako tudi s kamenjem zgodilo, ki je za cesto od Drešinje vasi do Celja namenjeno.

Pri nas vendar nij potreba tako slabega šodra na cesto navažati, saj se povsod lahko prav dobro kamenje dobi. Gospodom liferan-

tom pa je gotovo tudi vse eno, če nalagajo samo lepo, snažno kamenje, ali pa pol prsti zraven!

Denes je pri nas ravnokar začel po malem sneg naletavati, če ne bo prenehal, bomo še bolj dobre ceste potrebovali.

Iz Zagreba 27. jan. [Izv. dopis.] V orijentalnem vprašanju doigran je tedaj, odkar je Midhat-paša potrpežljivim diplomatom vevlastij na konferenci roge pokazal, zopet jeden čin, kateri bi na gledišnem odru igran, gotovo mej gledalci v ozbilju smeha probudil. Za povoljno zabavo občinstva bodo ženijalni diplomati tudi zanaprej — sicer daleč od Bospora — pri svojih zelenih mizah poleg domačega ognjišča skrbeli; tako vsaj moramo sklepati iz vseh prizorov, ki se nam kažejo po njihovem odhodu in Carigrada. Prav je, da se evropski diplomati toliko brinejo za razveseljevanje občinstva, vendar bi pa uže kmalu moral nastopiti čas, v katerem naj bi se tudi tem gospodom rodilo enkrat prepričanje, ka se občinstvo njihove tragikomične komedije končno mora naveličati. In ta čas, kakor je po napetosti denašnjega političnega položaja soditi, nij več daleč.

Mogočna Rusija začena pomikati svoje vojne čete proti Prutu in nepričakovano brzo more nadomestiti brezvspešna pogajanja diplomatov odločilni korak Rusije. Cela Evropa plašno pričakuje končni preobračaj homatij na balkanskem poluotoku, doba, v katerej bode buknil plamen izpod tlečega oglja pod pepelom, zna nas iznenaditi vsaki hip.

Hrvatska pa, na meji bojnega pozorišča, kaj bode ona počela? Gledati in molčati bode „morala“, ker je za take važne momente prepustila besedo Magjarom. V svojem zadnjem dopisu sem uže omenil, kaj je glavni vzrok hrvatske oportunske politike in kdor razmere, kakoršne vladajo zadnje desetletje na Hrvatskem поблиže pozna, ne bi sedaj vladajoče stranke tako brezobzirno napadal, kakor to običavajo nekateri opozicijski listi. Ne da bi hotel hrvatske vladati slavo prepevati, zdi se mi potrebno, to naglasiti, naglasiti zarad tega, ker je ta mrvica avtonomije, katero Hrvati za zdaj zavživajo z ljuto borbo pridobljena.

Kako se hoče zahtevati na političnem polju povoljno od naroda, ki ima mej častnim brojem plemenitih in požrtvovalnih svojih rodoljubov, toliko omahljivcev, neznačajnežev in koristolovcev? Ozrimo se nazaj na dobo Rauchovega vladanja, — takrat je skoro ves uradniški aparat sviral po Rauchovem taktu; hlepenje po mastnih službah smatrala je večina za prvo svojo nalogo, narod pa in životne potrebe zemlje, bili so jej deveta briga. Pomisliti je torej treba, kaka ovira je za poštene narodne težnje tako činovništvo, kakor ga je sedanja hrvatska vlada z majhenimi izjemami iz Rauchove ere podedovala.

Narodna stranka morala je torej pri sklepanji revidirane nagodbe leta 1873 s tem važnim faktorjem računati in obzir jemati na množino drugih okoliščin, ki so z njim v tesnej zvezi. Magjarski greben stal je takrat še drzovito po konci in Hrvatska sama nij imela potrebne moči, da bi magjarskemu šovinizmu mogla diktirati svoje zahteve. Zadovoljiti se je morala začasno s tem, kar je smatrala kot najbolj koristno za mirni razvoj narodnih sil.

Drugi vzrok premalo energičnega postopanja pri sklepanji nagodbe, nahaja se v okrilji takozvane hrvatske inteligencije, ki pod praporom starčevičjanstva šunta in rogovili proti vzajemnosti Slavjanstva; mislilo se je sicer, da je ta kuga le mimogredoča, a zdaj jo vidimo uže razsajati kakor nikoli popred celo na tukašnjih srednjih šolah, in zlasti na vseučilišči. Fantastične in celo bedaste sanje starčevičjanske politike so vam itak uže znane in z otročarijami, kakoršne uganja ta čudna sekta, resni politikarji ne morejo računati. Vsled tega pustolovja pačijo se in odtezajo moči za narodno borbo. — Hrvatski seljaki pa, dasi nadarjeni in blagodušni, bili so do sedaj v omiki preveč zaostali, da bi mogli samostalno, odločno politiko brez zunanega upliva podpirati; in tako bi znal naštetiti še celo vrsto nedostatkostij, ki škodujejo narodnemu gibanju, ter slabijo solidarnost trojedne kraljevine.

Veliko dela in truda je torej treba dotlej, dokler bodo vse moči hrvatskega naroda združene težile za jednim in istim političnim sme-

ki spada v leto 1320, moramo tudi pesen „Jaroslav“ in oziroma ves kraljedvorski rokopis kasneje staviti kot v leto 1320.“

V Celovcu, meseca januarja 1877.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Deseto poglavje.

(Dalje.)

Njeno čitanje se bi prav za prav ne moglo imenovati čitanje. Naučila se je namreč bila še le abc in nekatere zloge, katere je znala zlogovati; a Viljem je pohvalil po zaslugi, kajti bila je zares kaj pridna. Slišal in čudil se je, da je Jerica hodila rada v šolo, da ima rada učiteljico in součenke in da se je razveseljevala mej urami. Mislil je namreč, da jej vsa šola ne bode dopadala in da bo semtertja postajala bolj muhasta. A nasproti šlo je vse dobro in Jerica se nikdar nij videla tako živa in srečna kot ta večer. Viljem jej je obljubil, pomoči jej pri učenji; in slovstveni načrti obeh otrok so segali tako daleč, kot da bi ta bil venčan pesnik, oni po modrijan.

Štirinajst dni ali tri tedne videlo se je, da gre vse dobro. Jerica je hodila redoma v šolo, ter je jako hitro nadaljevala. Vsako soboto večer poslušal jo je Viljem, ko je čitala in zlogovala, pomagal jej je, hvalil jo in jo osrčeval. A tudi je zasluhl, da bi se parkrat bila skoro razprla s par velikimi dekliči, katerim nasproti je jela kazati svojo nevoljo. Naj se je začela ta napetost tako ali tako, kmalu je prišlo do razpora.

Ko so neki dan otroci mej urama bili na dvorišči, zagledala je Jerica Truemana v njegovi delavski obleki, z lestvico in vrčem gredočega doli po ulici. Glasno klicaje in smijaje se, skočila je iz dvorišča, mu je sledila in ga dotekla. Vrnivši se čez par minut, videlo se je, da se je močno veselila nepričakovanega snidenja ter je vsa zasopljena in srečna priletela na dvorišče.

Veliki deklič, katerim Jerica uže poprej iz raznih razlogov nij zaupala, so jo opazovali; ko hitro se je vrnila, rekla je ena iz mej njih:

„Kdo pa je oni mož?“

„Moj strijc Trueman,“ odgovorila je Jerica.

„Tvoj — kaj?“

„Moj strijc, gospod Flint, pri katerem bivam.“

„Ti si tedaj njegova?“ rekla je deklica z nesramnim glasom. „Ha! ha! ha!“

„Čemu se smeješ?“ vprašala je Jerica togotno.

„Hu, hu! Preden bi jaz pri njem stanovala,“ rekla je deklica, „pri tem umazanci!“

Drugi so se poprijeli tega imena in se smijali, pridevek umazanec so izrekli drug za drugim tam v kotu dvorišča, kjer je Jerica stala.

Jerica je zadijvala. Oči so jej gorele; stisnila je svoje majhene pesti, ter je brez premisleka skočila nad množico. A bilo jih je preveč za njo in ker se je pri razburjenih strasteh vedela še manj pomagati, zapodili so jo ven iz dvorišča. Dirjala je na vso moč domov, ter se zelo jokala.

Leté po tlaku je zadela v veliko in precej okorno gospo; ta je namreč šla v isto mer z drugo in dosta manjšo osobo, ki se je na nje roko naslanjala.

(Dalje prih.)

rom. Le tista vlada, katerej se bode združenje vseh narodnih sil posrečilo, smela bo ponosno stopiti pred Magjare, ter od njih odločno zahtevati politično neodvisnost in zapisati na beli list, ki ga je Deak leta 1861 Hrvatoma ponudil, težnje narodne politike trojedne kraljevine. Mej tem pa mora biti osoda trojedne kraljevine odvisna od ugodnih ali neugodnih slučajev, kakor jih bodo nanesli dogodki pri daljnjem razvijanju orientalnega vprašanja.

Domače stvari.

— (O zemeljski razpoki) se piše iz Celja 26. t. m.: Na južni strani gore sv. Ane pri Teharjih, ki je visoka 114 metrov, se premika zemeljska masa, ki je kakih 95.480 kub. metrov velika. Horizontalno razširjenje polzeče površine znaša 270 sežnjev. Uzrok temu premikanju zemlje je več potokov, ki so se naredili zaradi vednega dežja in ki se zdaj precejajo mej sivim apnenikom in pa ilovico, ki je nad njim. Uže meseca decembra se je nekaj premaknilo, in sesulo se je poslopje J. Kostomaja, a prebivalcev daljša nesreča nij zadela, ker so o pravem času zbežali. Akoravno zdaj nij še nevarnosti, so izvedenci vendar rekli, da se bode zemlja zgreznila, ako bo dolgo šel dež. Cesta, ki je na podnožji te gore, je na več krajih počila; pake so sicer zopet zasuli, tako, da se zopet lahko vozi po cesti. Ako pa se zemlja zgrezne, bode ta okrajna cesta in tudi železnica veliko škodo trpela. Razume se, da se na vso moč prizadevajo, da bi vsaki nesreči v okom prišli. Hočejo namreč potoke poloviti in jih po lesenih žlebovih speljati v graben za železničnim nasipom, in potem v potok Voglajna.

— (V ljubljanskej čitalnici) je bil v nedeljo ples nekako slabo obiskan. Ta dan je bilo prvič preveč družih veselice, drugič pak je Vodnikova beseda preblizu. Odbor nij bil dneva dobro izbral. Na Vodnikov dan pa bode gotovo čitalnica odlično polna. Plesi ob prejšnjih sobotah so bili letos ta predpust v čitalnici vedno odlični.

— (V nemškem gledališču) je bila v nedeljo maškerada. Gledalcev v ložah mnogo, a produkcije večidel ordinarne in nekatera obnašanja celo surova, čujemo.

— (Vabilo.) Postonjska čitalnica napravi v nedeljo 4. februarja veselico v spomin Vodnikovega rojstva v prostorih gospoda Nace Doxata s sledečim programom: 1. Govor. 2. Petje, a) V boj, b) Polka. 3. Komičen prizor. 4. Tombola. 5. Ples. Svirala bode vojaška godba pešpolka štev. 53 nadvojvoda Leopold. Začetek točno o pol osmih. K obilni udeležbi vabi uljudno vse domoljube čitalnični odbor.

— (Narodna čitalnica Novomeška) napravi Vodnikovo slovesnost v nedeljo dne 4. svečana 1877 v dvorani prvega narodnega doma. Začetek ob 1/2 8 uri zvečer. Vabilo velja za vstopni list. Program je: 1. „Naprej“, možki zbor, Jenko. 2. Govor. 3. Ouvertura, čveteroročna na glasoviru, C. M. v. Weber. 4. „Želje“, baritonsolo z glasovirom, A. Nedved. 5. „V tih noči“, čveterospjev, A. Heidrich. 6. „Himna na sv. Cecilijo“, za gosli, harmonium in glasovir, Charl. Gounod. 7. Deklamacija. 8. „Spomin Valent. Vodnika“, dvospjev z glasovirom, J. Fleišman. 9. „Samo“ možki zbor, Ant. Foerster. 10. Ouvertura k „Tankredu“,

čveteroročna na glasoviru, Rossini. — Po dovršenem programu: sijajen ples.

— (Na vešala) je obsodilo celjsko porotno sodišče 25. t. m. 42 let starega posestnika Martina Drvenska iz Jurjevca, ker je svojo ženo usmrtil. Zatoženec je eden najpremožnejših posestnikov v ptujskem okraji in ima baje 30.000 gld. premoženja. Zaslišanih je bilo 34 prič, ki so bile večidel vse proti njemu. Oženjen je bil od leta 1861 in ima petero otrok, katerih najstariji ima 9 let. S svojo lepo in pridno soprogo je živel v vednem nemiru in se bolj pečal s svojo dekle. Lansko leto je soproga šla iz hiše k svojim staršem in je tam ostala 3 mesece; potlej se je pomirila z možem in šla zopet k njemu. A uže tretji dan so sosedje slišali strašen prepir, klic na pomaganje in besede: „Če me hočeš ubiti, pa me!“ Od tistega dne nij nikdo več videl uboge žene in nekaj dni pozneje so jo našli v Dravi, privezano za malinski kamen in uže vso objedeno in smrdečo. Najstariji sin zatoženca je vse to opazoval skrivaj in pred sodnijo vse jasno pripoveduje; tudi 4letno dekle pravi, da je oče mater strašno tepel, da ji je kri tekla, potem jo je pa v klet pahnul. Zatoženec taji vse, a dokazov je preveč. Sodišče ga torej obsodi k smrti na vešalih in sicer enoglasno. Zatoženec se zajoče, ko zasliši smrtno sodbo, a nobenega glasu nij čuti od njega.

— („Jugoslav. Stenograf“) svršil je svoj 1. tečaj. Pred nami leži vseh 6 brojev, o kojih kot nestrokovnjaki ne moremo sodbe izrehati, nego z obzirom na kritike čeških in nemških strokovnjakov moramo javiti, da je list prav dobro uredovan, razlaganje nauka o stenografiji temeljito in vnanja oblika jako okusna. — Priporočamo ga torej pred vsem našej učečej se mladeži, osobito onej, koja se na naših srednjih šolah uči stenografije v nemškem jeziku, a ne dobiva od dotičnih profesorjev napotka k temu, kako se ta znanost da lepo upotrebiti za materin jezik. No ker je potrebno, da se takov jedini list mej nami ne samo vzdrži, nego da mu je tudi mogoče zadržaj pomnožiti in vsaj vsaki mesec enkrat izhajati, treba, da ga podpirajo vsi rodoljubi po našej domovini! Veseli nas, ko čitamo v poslednji številki, da so zdaj podpirali list najizdatnejši Slovenci, ki reprezentujejo 80 % vseh naročnikov, a kakor smo zvedeli je broj naročnikov v obče še razmerno malen, in bi se dal lahko vsaj trikrat povečati, ako bi se vsi, od kojih bi bilo to pričakovati, naročili na list. Nadejamo se, da nijsmo brez vspeha govorili. Naročnina znaša za celo leto 1 for. 40 novč., in se pošilja pod naslovom: Ant. Bezenšek v Zagrebu, Petrinjska ulica br. 365. —e—

Razne vesti.

* (Obsojen na vešala) je bil te dni na Dunaji R. Hackler, ki je svojo mater umoril; porotniki so ga obsodili enoglasno.

* (Znorela) je na Dunaji 16letna deklica, ker je preveč romanov brala; zdaj si domišlja, da je umorila svojega otroka.

Tržna poročila.

Z Dunaja 27. jan. Zima je končno začela se, ker palo je nekaj snega in varuje polja pred slano. Splah so kmetovalci zadovoljni, da se je začelo vreme, ki je zimi primerno. Žitne cene so se precej obdržale. Na Dunaji je bilo kupcev malo, a prodajalci so bili precej silni. — Pšenice se je prodalo komaj 15.000 metr. centov. Cena je pri sred-

njih sortah padla za 10 kr. Bila je po 12 gld. 90 kr. do 13 gld. 60 kr. — Reži se cene nijso prav nič spremenile, in le za konsum so jo nekaj kupovali. Najlepša je bila po 11 gld. 71 kr. — Ječmen je padel za 10—15 kr., kupovali so ga pivovarji in eksporterji. Bil je po 9 gld. do 10 gld. 60 kr. in so ga prodali 7000 metr. centov. — Koruza je bila po 6 gld. 20 kr. — Oves po 8 gld. 40 kr. — Moke pa nij nihče kupoval.

Dunajska borza 29. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gld. 90 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 70
1860 drž. posojilo	113 25
Akcije narodne banke	827 —
Kreditne akcije	146 25
London	122 80
Napol.	9 80 1/2
C. k. cekini	5 80
Srebro	115 50

Zahvala.

Za tako obilne dokaze prisrčnega sočutja mej dolgo boleznijo in ob smrti gospoda

Jakoba C. Mayerja,

kakor tudi za dokaze naklonenosti in spoštovanja, ki so se z obilnim spremstvom k zadnjemu počivališču izkazali ranjkemu, končno za obilne krasne podarjene vence, čutimo se primorane, da tukaj javno izrečemo globoko čuteno, najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 26. januarja 1877.

(22)

Zalujoči ostali.

Gostilniški prostori in kegljišče,

kakor vsa zraven spadajoča oprava in vrt za prikuho se o sv. Jurji 1877 oddajejo, v hiši štev. 66 v spodnji Šiški. Več se izve tam. (23—1)

Lepa vila

s hlevi, na tržaški cesti, krasno ležeča, blizu fabrike za tobak, se po ceni prodaje.

Natančnejše poročila o tem administracija tega lista. (416—19)

Za filijalo blizu Postonje, išče se ne premlad, soliden

Comis,

slovenskega in nemškega jezika zmožen, kateri je za prodajo železnega in specerijskega blaga izurjen. Kaveja ali garancija od 200—300 gold. se želi. — Pisma naj se na upravništvo „Slov. Naroda“ pošiljajo. (21—2)

Umeteljni

zobje in zobovja

z zračnim tiskom ali brez njega, lepi, naravni, namenu odgovorni, se po najnovejši metodi delajo in ne da bi se korenine izruvale, postavljajo.

Vse operacije: plombaranje z zlatom polnili, piljenje, čiščenje in drenje zob, se, kakor se je izkusilo, brez hudih bolečin izvršuje pri

(370—11)

Paichelu,

zdravniku za zobe, pri Hradeckega mostu, v Maljeveji hiši I. nadstropje.

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigatérje),

Inhalacijne aparate,

klistirne, uretralne in maternične brizgalnice, mlečne pumpe, sesalne steklenice, vezi za počene

po fabriške ceni.

Jedino le pri

(53—32)

Gabriel Piccoli,

lekarnju, na dunajski cesti v Ljubljani.